

Net zo gelikt als westerse popmuziek

De Zuid-Koreaanse rapper PSY scoorde met 'Gangnam style' een wereldwijde hit.
REUTERS

De Chinese zanger Han Geng won bij de MTV Europe Music Awards de prijs voor Best Worldwide Act.
REUTERS

De grootste hit van 2012 kwam uit Zuid-Korea, en Aziatische regeringen starten exportprogramma's voor hun popmuziek. Domineert Azië straks de hitparades?

SASKIA BOSCH

Zingen we straks allemaal vrolijke popdeuntjes mee in het Mandarijn of Koreaans? Het lijkt een onzinnige vraag. Anderzijds, wie had aan het begin van dit jaar durven voorspellen dat een mollige Zuid-Koreaans de hele wereld aan het dansen zou krijgen? En dat een Chinese zanger de MTV Europe Music Award voor Best Worldwide Act zou winnen?

Toch is het gebeurd. Het nummer 'Gangnam style' van de Zuid-Koreaanse rapper Park Jae-sang, alias PSY, was een wereldwijde hit en de clip werd op YouTube de meest bekeken video ooit, met ruim

een miljard views. Zelfs poptroetelkind Justin Bieber moest op dat gebied PSY voor laten gaan. Intussen waren de groten der aarde niet te beroerd mee te dansen met de Zuid-Koreaans. Secretaris-generaal Ban Ki-moon van de Verenigde Naties, zangeres Britney Spears en tv-presentatrice Ellen Degeneres waagden zich allemaal aan PSY's danspassen, terwijl Madonna tijdens haar concert in New York zelfs samen met de rapper optrad.

Het nieuws dat de Chinese zanger Han Geng bij de uitreiking van de MTV Europe Music Awards met de prijs voor Best Worldwide Act aan de haal ging, haalde weinig voorpagina's. Toch is het opmerkelijk dat de popzanger tot beste wereldwijde act werd uitgeroepen. Temeer daar in 2011, het eerste jaar waarin de award in deze categorie werd uitgereikt, de prijs ook al naar een Aziatische act was gegaan: de Zuid-Koreaanse boyband Big Bang.

Deze successen roepen de vraag op of in het kielzog van het economische succes van Azië meer Aziatische popartiesten op de drempel van een mondiale doorbraak staan. Binnen Azië is er wel degelijk een crossover van popartiesten gaande, maar zal ook het Westen massaal aan de Aziatische pop gaan? Over het antwoord zijn de kenners verdeeld, waarbij de kaarten voor Zuid-Koreaanse popartiesten gunstiger lijken te liggen dan voor hun Chinese collega's.

Zo ziet hoogleraar globaliseringsstudies aan de Universiteit van Amsterdam Jeroen de Kloet, die onderzoek deed naar Chinese popmuziek, het nog niet zo'n vaart lopen met de verovering van de wereld door Aziatische popartiesten. "Popmuziek in het Westen wordt nog steeds gedomineerd door de Angelsaksen. Dat zie ik niet snel veranderen. Er

zijn wel verschuivingen, maar het zal niet in een paar jaar veranderd zijn."

Ook China-kenner dr. Jeroen Groenewegen-Lau ziet nog niet zo snel een Chinese PSY opstaan. "Het buitenlandse succes van Han Geng zie ik als een toevalstreffer. Het is vergelijkbaar met de Nobelprijs voor de literatuur voor Mo Yan. Het toekennen van die prijzen is vooral bedoeld om China's positie in de wereld te erkennen en de organisaties die de prijzen uitreiken een internationaal tintje te geven."

Als belangrijk obstakel voor een internationale doorbraak van Aziatische popartiesten ziet De Kloet de culturele arrogantie van het Westen. "In Azië kent iedereen Beethoven, Bach en Madonna. Omgekeerd zijn we onwetend. En we vinden die onwetendheid ook nog eens acceptabel. Het probleem met Chinese popmuziek is dat het erg op Westerse pop lijkt. En dat het Westen dan de arrogantie heeft om te denken: 'Dat doen wij beter'. Pop en rock worden gezien als Westerse muziekvormen. Maar zodra een Aziat die muziek maakt, moet het anders klinken. We zeggen: 'Je mag alleen meedoen als je er een exotisch tintje aan toevoegt'. PSY had wel een wereldhit, maar het is bijna meer de gimmick in de vorm van het dansje dat aanspreekt dan de muziek. PSY appelleert met 'Gangnam style' bovendien aan ons beeld dat in Azië gekke mensen wonen."

Ook hoogleraar Korea-studies van de Universiteit Leiden Remco Breuker ziet de Westerse perceptie van Azië als belangrijke verklaring voor het uitblijven van Aziatische popsuccessen in het Westen. "We zien Azië in termen van een economische bedreiging, maar niet als een continent waar men cultuur produceert die ertoe doet. Een andere remmende factor is dat we in Nederland de Zuid-Koreaanse

pop oftewel K-pop te gelikt vinden en willen dat muziek uit Korea vooral Koreaans klinkt. De kritiek op K-pop is vaak: 'Wat is hier Koreaans aan?' Maar dat kunnen Koreanen prima voor zichzelf uitmaken."

Toch is het de Chinese en Zuid-Koreaanse overheden ernst met het forceren van een doorbraak van hun artiesten in het Westen. De afgelopen jaren hebben de regeringen nadrukkelijk ingezet op het promoten van de creatieve industrie. "Maar in China is het vooral een manier om het imago van het land te verbeteren", meent De Kloet. "De nadruk ligt op de arthouse films en kunst. Wel zijn er de afgelopen vijf jaar diverse pop- en rockfestivals georganiseerd in China en dat kan alleen bij gratie van de staat."

Groenewegen-Lau zet echter zijn vraagtekens bij de pogingen van de Chinese overheid om de creatieve industrie van bovenaf te stimuleren. "Ergens een concertgebouw uit de grond stampen of een groot festival organiseren staat goed op het cv van de lokale overheidsfunctionarissen, maar de mensen die op die podia staan worden vaak vanuit Taiwan en Hongkong ingevlogen, waar men een langere traditie van commerciële pop heeft dan op het Chinese vasteland."

In tegenstelling tot de Chinakenners voorspelt hoogleraar Korea-studies Remco Breuker wel een doorbraak van de K-pop in het Westen. "Het is bijna onvermijdelijk. Het is een ontwikkeling die al jaren aan de gang is maar je ziet het niet omdat het veelal via internet gebeurt. Maar er zijn al veel hardcore K-popfans in het Westen. De populariteit kwam aan de oppervlakte met de onwaarschijnlijke hit van PSY."

Het succes van K-pop is voor een belangrijk deel te danken aan de geoliede industrie die erachter zit. Zoals bij de Chineestalige pop Hongkong en Taiwan dominant zijn omdat daar sinds de jaren zeventig een commerciële muziekindustrie

bestaat, heeft de K-pop haar vleugels kunnen uitslaan dankzij de steun van de Zuid-Koreaanse overheid. Breuker: "Achter de meeste K-pop groepen zit een hele industrie. Omdat Zuid-Korea een relatief klein land is, gingen ze eind jaren negentig op zoek naar nieuwe afzetmarkten voor hun tv-series en muziek. Rond die tijd braken de eerste Koreaanse popgroepen door in Japan en Taiwan, waarna ze ook in andere Aziatische landen voet aan de grond kregen. De Koreaanse popmuziek wordt tegenwoordig actief gepromoot door de Zuid-Koreaanse overheid. In het beleidsmemo van de regering voor 2012 stonden twee actiepunten. Het eerste was de ontwapening en denuclearisatie van het Koreaanse schiereiland en het tweede het verspreiden van de K-popcultuur."

Breuker ziet een grote toekomst in het verschiep liggen voor de K-pop. "K-pop is in andere Aziatische landen al jaren zeer populair. Veel Indonesische bands zijn geënt op K-pop en sommige vrouwelijke K-popfans uit Indonesië gaan zelfs één keer per jaar naar Zuid-Korea om hun favoriete K-popsterren te zien. Dat noemen ze de hadj, een heel wat speelsere invulling van de islam dan wij in Nederland gewend zijn. Maar ook buiten Azië zijn er veel K-popliefhebbers. Bijvoorbeeld in het Midden-Oosten, juist omdat er geen seks in voorkomt."

Een voordeel van de K-pop is bovendien dat de muziek naadloos aansluit op de commerciële westerse popmuziek. "Ieder detail van de muziek, de dansjes en de video's is zorgvuldig geproduceerd", legt Breuker uit.

"De zangers zien eruit of ze net uit de sportschool of uit een cosmetische kliniek komen. Vaak is dat ook het geval. De groepen zijn samengesteld door producers en de artiesten staan soms al vanaf hun twaalfde onder contract. Elk onderdeel van hun leven wordt geregisseerd, tot en met hun dates aan toe. Want als ze een vriendinnetje krijgen, is het wel leuk als het dan meteen maar een

wrouwelijke collega is. PSY is in dat opzicht in Zuid-Korea een vreemde vogel. Hij is een rijkeluiszootje, die heeft besloten: ik ga lekker muziek maken."

Zelfs de taalbarrière hoeft volgens Breuker geen probleem te zijn rol bij een internationale doorbraak. "Teksten hoeven voor de huidige generatie jongeren niet per se in het Engels te zijn. Deze generatie ziet andere talen makkelijker als gelijkwaardig dan voorgaande. Ze denken meer in termen van wereldcultuur en zingen de songs feilloos in het Koreaans mee. En als ze willen weten wat ze eigenlijk zingen, zijn de vertalingen zo op internet te vinden. Daarbij, het gaat bij K-pop minder om de teksten dan om de liedjes en de clips. K-pop is vooral ook een kwestie van kijken."

"In Azië kent iedereen Beethoven, Bach en Madonna; omgekeerd zijn we onwetend',,

"Het buitenlandse succes van Han Geng zie ik als een toevalstreffer',,